

IVN HELDEN E.O.

JAARBOEK 2024

JAARPROGRAMMA 2025

INHOUD

Beste natuurliefhebbers,	4
Activiteiten.....	5
Winterwandeling 2023	5
Jaarvergadering en Nieuwjaarsbijeenkomst.....	7
Nieuwjaarsbijeenkomst	8
Schone Maas.....	8
Voorjaars wandeling in Swalmen.....	9
Rondleiding door Mueskesven	11
Steeltje	12
“Landgoed De Winne in wording”	13
Flora Dag	15
Dagwandeling in de Vallei van de Abeek	16
Fietstocht en BBQ	19
Vleermuizen lezing en wandeling	20
Duurzaamheid dag in de Weike’s	20
Jeugdspeeldag, Modderdag en Slootjesdag	21
Nacht van de Nacht.....	23
Najaars wandeling in de Greun Long	23
Natuurwerkdag	25
Film- en Docu-avond	25
Jeugdwerkgroep activiteiten met IVN jeugdleden.....	27
Natuur Educatie (lezingen en films).....	32
Insectencursus	32
IVN Helden e.o. is in 2024 gestart met een cursus natuur fotografie.....	35
Zeldzame bruine eikenpage gespot in de Heldense Bossen!	36
Vogelwaarnemingen in 1912 en in 2024.	38

Mueskesven, hoe verder?	43
Werkgroep activiteiten	45
Quickscan werkgroep.....	45
Zoogdieren werkgroep.....	45
Wandelwerkgroep	46
Jeugd werkgroep.....	46
Vogel werkgroep	48
Jongerenwerkgroep	51
Florawerkgroep.....	52
Kruidenwerkgroep	52
Natuurwerkgroep.....	52
IVN Helden e.o. Organisatie en informatie	53
Bestuur	53
Huisvesting IVN Helden.....	54
Contact Adressen	55
PR en Leden	56
Gebruik IVN Lokaal.....	56
Jaarprogramma 2025	57

BESTE NATUURLIEFHEBBERS,

Het afgelopen jaar is weer uitstekend verlopen: een Jaarprogramma bomvol activiteiten met voor ieder wat wils (of “wilds”). Niets is ons te dol gebleken: we wisten zelfs de gemeentegrens van Peel en Maas te overschrijden. Met als klap op de vuurpijl een “verre” uittocht, een schoolreisje geschikt voor alle leeftijden, naar een prachtig museum “Naturalis” te Leiden. Misschien voor herhaling vatbaar.

Ook uitwisseling van activiteiten met omliggende kernen/dorpen in de regio is een beleidsitem van het bestuur. Ons lijkt het winst, om elkaars kennis en kunde te bundelen en zo ook meer variatie en diepgang te bereiken. We gaan zien of dat gaat lukken. Verder zijn we in december 2024 de trotse eigenaar geworden van het perceel cultuurgrond van Wim Maassen. Een soort kruisbestuiving: Wim kan naar hartenlust op zijn vertrouwde wijze de grond blijven “bestieren”, samen met onze onderhoudswerkgroep. Zelfs een stagiaire is bereid gevonden om drie maanden onderzoek ter plekke doen, en zo de flora en fauna in kaart te brengen. Natuurlijk is het ook de bedoeling dat zo veel mogelijk werkgroepen daar allerlei activiteiten voor jong en oud laten plaatsvinden.

Een nieuw Jaarprogramma voor 2025 staat klaar in dit boekwerkje. De werkgroepen waren daarbij zeer behulpzaam en droegen een flinke steen bij om hun activiteiten aan te prijzen, waarvoor veel dank!

Rest ons jullie een goed en gezond 2025 te wensen en we hopen jullie graag terug te zien tijdens onze activiteiten!

stuur,

Jos Joosten; voorzitter, Harrie Peeters; penningmeester, Maud Duysens; secretaris.

ACTIVITEITEN

WINTERWANDELING 2023

De winterwandeling vond plaats daags voor de eindstreep van het jaar, op zaterdag 30 december 2023. Dit artikel is nog een terugblik op het vorig jaar. Het ging niet anders omdat deze winterwandeling plaatsvond na het tijdstip van het inleveren van de teksten voor het jaarboek van 2024.

Deze wandeling , vond plaats onder prima weersomstandigheden. Dit in tegenstelling tot voorgaande stevig regenachtige dagen. Droog, af en toe een zonnetje en 10 graden. Met Kerstmis net achter de rug was de op één na laatste dag van het jaar een geschikt moment om nog eens even de benen te strekken en het bijna af gelopen jaar vaarwel te zeggen. Het vuurwerk zat hem in de gezelligheid om samen met 26 personen al keuvelend te genieten van het buiten zijn en te genieten van het landschap. Wat kan er nog gezonder zijn? Een mooi moment om op het einde van het jaar in de natuur tot rust te komen en een frisse neus te halen. Echter, na de stevige regenval hadden we hier en daar soms wat last van de modder. Met stevige wandelschoenen was dit geen probleem. Voor de start vanaf de parkeerplaats bij de visvijver in Helden aan de Oude Dijk werden we door de organisatie nog even in het kort gewezen op de mogelijkheid om, tijdens deze wandeling, deel te nemen aan de zgn. Eindejaars Plantenjacht. Men kon de bloeiende planten die men zag voor zichzelf noteren en dan thuis gekomen

doorgeven aan Floron. Iedereen kreeg de informatie, op schrift hierover, uitgedeeld om het doel en de handelswijze duidelijk te maken. Als snel genoeg wandelden we langs zorgtuinderij Kaate. Hier worden groenten en bloemen gekweekt. Mensen met een (tijdelijke) hulpvraag krijgen hier een zinvolle dagbesteding zonder werkdruk. Er is hier tijd voor ontspanning en plezier. Via Dekeshof staken we bij de rotonde de Molenstraat/Maasbreeseweg over. Hier werden we gewezen op een, niet in het oog springend, historisch transformatiehuisje. Dit bijzonder exemplaar is gebouwd in het midden van de jaren 30. Het bijzondere zijn de stijlelementen van de Nieuwe Haagse School. Het is gemetseld in Noors kettingverband. De deur en het luik zijn van ijzer. Enkele meters verder kwamen we bij de wijngaard Potdé van het Wijngilde Peel en Maas. Er staan 200 wijnstokken van verschillend rassen, omheind door een beukenhaag. Een deelnemer aan de wandeling en tevens actief lid van het wijngilde gaf nadere uitleg. Met dank aan Henk Thiessen de volgende informatie aangaande de naamsverklaring van Potdé. De zojuist overgestoken rotonde was vroeger een kruispunt, aan Potdé genoemd. Een van de pioniers die aan dat kruispunt van toen woonde heette Wilm Janssen. Die werd in de volksmond Potjes genoemd. Of Potjes deze bijnaam kreeg omdat zijn voorvader potten maakte is niet bekend. Deze naam werd verbasterd tot Potdé. Toen op het kruispunt een rotonde werd aangelegd kreeg deze de naam Potdé. Hier heeft vroeger ook een tramhalte gestaan. Deze heeft dienst gedaan van 1912 tot 1944. Het was een station op de stoomtramspoorlijn Venlo – Maasbree – Helden- Beringe. Verder wandelend kwamen we op diverse paden met zeer veel modder. Net buiten het modderpad lopen was de enigste optie. De wandeling ging verder via de Onderse Schans en de Baendj. Dit laatst genoemde gebied is een overloopgebied aan het eerste deel van de Kwistbeek. Bij extreme waterafvoer wordt het water dat teveel is tijdelijk opgeslagen in de Baendj. Deze is omringd met een lage dijk en is voorzien van een inlaat en een uitlaat voor water uit de Kwistbeek. Door hier een grote hoeveelheid water op te slaan wordt overlast in het dal van de Kwistbeek in Baarlo voorkomen. Tevens vervullen de stuwen in dit proces een belangrijke rol.

Langzamerhand kwam het clublokaal van de visclub in zicht. Daar eenmaal binnen, na de schoenen buiten flink afgestampt te hebben, werden we beloond met heerlijke stevige soep met brood. Dank aan de kookstaf. De flink brandend kachel stookte de temperatuur binnen nog eens flink op. Tijdens het eten van de soep kregen we een onverwacht optreden van Harrie uit Kessel met zijn trekharmonica. Een daverend applaus was zijn loon. Nog wat napratend kwam deze activiteit van het I.V.N. Helden e.o. tot een geslaagd einde.

JAARVERGADERING EN NIEUWJAARSBIJEENKOMST

Op een goed bezochte jaarvergadering werd het besluit genomen Mueskesven aan te kopen. Ook de voortgang en keuzes voor de nieuwbouw samen met Prisma en Hoera werden goedgekeurd. En natuurlijk werden de jubilarissen, 40 jaar lid: Frits Engels, 25 jaar lid: Arno Bos gehuldigd.

NIEUWJAARSBIIJENKOMST

Wederom werd de nieuwjaarsbijeenkomst prima bezocht. Het is toch mooi om te zien dat de IVN leden een goede band hebben en het leuk vinden met elkaar te proosten. Dank aan Harrie, Annette, Trees en Math voor de spijs en drank.

SCHONE MAAS

Leerlingen van het Bouwens zwerfafval langs de Maas opgeruimd. Ondanks dat er vanwege de Maascleanup al veel afval was opgeruimd bleek er nog veel, vooral onherkenbaar plastic, langs de Maas te liggen. Ook bijzondere zaken werden gevonden.

VOORJAARS WANDELING IN SWALMEN

Op zondag 7 april jl. liep de wandelwerkgroep met 12 wandelaars een mooie gevarieerde voorjaarswandeling van 7 km langs de Swalm in Swalmen. De wandeling ging door het Boschgebied, langs de Duitse grens en langs de Swalm die door het terrassenlandschap meandert. Het dal van de Swalm wordt gerekend tot de laatste redelijke gave, half natuurlijke rivierdalen van Nederland en is daarmee uniek binnen Limburg.

Het Swalmdal werd in 2006 aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het Swalmdal is ook wel bekend als Natura 2000-gebied. De Swalm is een zijrivier van de Maas die in Duitsland ontspringt in Tüschbroichten ten zuiden van Wegberg en uitmondt in de Dode Maasarm bij Rijkel, Beesel. De totale lengte is circa 43 km waarvan 12 km in Nederland. In Duitsland is de Swalm meer gekanaliseerd. Op Nederlands grondgebied stroomt ze via grillige kronkels in haar eigen, natuurlijke bedding. Vanwege de doorsnijding van diverse Maasterrassen kan de Swalm worden getypeerd als een terrasbeek. De bedding van de Swalm vormt soms een wirwar van poelen en stroompjes. Bij een lage waterstand vind je er grindbanken en zandbanken.

Het is een waar paradijs voor tal van planten en dieren. Deze rivier heeft door de jaren heen zijn eigen karakter ontwikkeld wat wisselt met de seizoenen. Hier en daar ziet men mooie stroomversnellingen. Dit hangt samen met het verval in het landschap. Een houten vlonderpad vergemakkelijkt de wandeling door dit geweldig, soms modderige, landschap.

De houten diersculpturen, waarvan er sommigen door de weersinvloeden ietwat beschadigd zijn, geven een extra cachet aan dit natuurgebied. Zittend op de diverse zitbanken geniet je van de stilte langs de kabbelende Swalm. In het voorjaar vind je er Vogelmelk, Sneeuwkllokjes, Bosanemonen, Narcissen, en allerlei mossen en korstmossen zoals Bekermos en Groot Dooiermos. In de zomer vind je er o.a. de Weidebeekjuffer, de Pinksterbloem, Agrimonie, varens, braamstruiken en Pijpestrootje en de drijvende waterranonkel.

En in de herfst zijn er tal van zwammen te vinden o.a. Vliegenzwam, de Boomwrat ook wel Bloedweizwam genoemd. De Grote Stinkzwam, de Oesterzwam, de Gewone Wimperzwam, Kleverig koraalzwammetje, Rosse populierenboleet, Grauwe amaniet en de Paarse Knoopzwam. 's Winters, met takken in de Swalm, vormen zich er zeer mooie ijssculpturen.

Verder vind je er de Otter, de Bever en de Das. Tal van insecten zoals bijv. de Schorpioenvlieg, Zuringspanner, verschillende soorten sprinkhanen en verschillende soorten vlinders o.a. het Oranjetipje. De Zeggenkorfslak, de Zandhagedis en verschillende vogelsoorten vind je er o.a. de Waterral en verschillende uilen soorten. In het water kun je o.a. de Grauwe gans en de kleine grut vinden.

In het verleden zijn er in Swalm enkele stuwen aangelegd waardoor het voor vissen onmogelijk werd om te migreren. De Swalm was vroeger rijk aan vis o.a. aan Paling en Zalm. Tegenwoordig tref je meer als 20 soorten zoetwatervissen aan, waaronder de Beekforel, Vlagzalm, Serpeling en Grote Kopvoorn. Onlangs werden er weer vistrappen aangelegd.

Kortom: Het Swalmdal heeft heel veel moois te bieden. Na een zeer indrukwekkende wandeling gingen wij bij Herberg de Bos nog even nagenieten onder het genot van een kopje koffie.

RONDLEIDING DOOR MUESKESVEN

Ondanks de flinke rugpijn was onze gids Wim Maasen op de afgesproken tijd om 9 uur paraat om een rondleiding aan 9 liefhebbers te geven door zijn Mueskesven. Met recht een ven, nu de regen al weken -bij tijd en wijle met bakken- uit de lucht kwam. Gelukkig bleef het nu droog en lukte het om merendeels de zon te laten schijnen. Dat nam echter niet weg dat we op de laagste punten van het terrein door een laagje water liepen en er zich zelfs een geul had gevormd aan één van de lange zijden van het terrein. Een bruine kikker sprong dan ook vrolijk vóór ons uit richting een plomp. Het gefluit van de vogels klonk als muziek in de oren en ook de insecten probeerden een beetje op te drogen in de zeldzame zonnestralen. Diverse grassen, planten en struiken stonden er fris bij en waren gegroeid als kool. Een paar -jonge- struiken deden hun best om, ondanks de beschadiging door de geweien van de reeën, hun beste beentje vóór te zetten. Een wissel van de reeën was door het hoge gras nu heel goed zichtbaar. Een aantal planten stond prachtig in bloei, waarbij dit jaar vooral de Brem je niet kon zijn ontgaan door zijn weelderige knalgele bloei en groei. Zo heeft ieder seizoen zijn charmes en valt er dan ook minstens 1 x in de drie maanden meer dan genoeg te beleven in het Mueskesven. De kunst is om het terrein open te houden en het niet overwoekerd wordt door bomen en struiken. Een paar berken proberen door te breken, maar maken weinig kans om tot volle wasdom te komen, omdat Wim en de Onderhoudsploeg van de IVN daar dan tijdig een stokje voor steken. Na afloop van de interessante en gezellige rondgang van het terrein, bijna 5.000 m² groot, werd afgesloten met een soort picknick, met vlaai en frisdrankjes. Op naar het volgende seizoen dan wel het volgend jaar, onder de bezielende leiding van Wim, en dan hopelijk soepel van lijf en leden!

STEELTJE

“LANDGOED DE WINNE IN WORDING”

Reggie de Winne (eigenaar en gepensioneerd dierenarts) en Ton Lennaerts (bioloog) gaven een inkijkje in de totstandkoming van het “Landgoed in wording”.

Een “Landgoed” in eigendom bemachtigen is al geen sinecure, laat staan het beheer ervan. Reggie is daar stap voor stap ingegroeid, doordat hij in 1995 in de gelegenheid kwam om de percelen bosgrond aangrenzend aan zijn woning te verwerven. Zo werden zoetjesaan meer en meer percelen die daar weer aan grenzen bij elkaar gesprokkeld. Al snel tijdens de presentatie werd duidelijk dat naast vermogen een flinke dosis doorzettingsvermogen minstens zo belangrijk is.

Het bos bestaat voornamelijk uit een circa 80 jaar geleden dicht op elkaar geplant dennenbos (grove den en fijnsparren), dat tot aan het sluiten van de mijnen dienst deed als productiebos. Daarnaast staan er voornamelijk eiken- en beuken. Zo zoetjes aan is het huidige bos nu wel toe aan wat nieuwe impulsen. Het is interessant te zien hoe Reggie als particulier het voor elkaar krijgt verjonging van zijn bospercelen door te voeren door te willen investeren in het planten van al aardig opgeschoten beuken, berken, kastanjabomen, walnotenbomen en heel veel struiken. Met veel hulp van een paar noest werkende oude- en jonge knarren is deze klus al aardig gelukt.

Een uitgebreid meerjarenplan ten aanzien van de ontwikkeling van de percelen dient als grondslag om jaren vooruit te kunnen zien wat er allemaal nodig is om het bos fris en fruitig te maken en houden. Vooral aan de inrichting dient dan ook veel zorg te worden besteed, om zo een zo divers mogelijke flora en fauna de mogelijkheid te geven zich op een zo goed mogelijke manier te ontwikkelen. Ook beter bestand tegen klimaatveranderingen. Prachtig is dat allerlei overstekend wild, naast af en toe een verdwaalde wandelaar, van alles langs de ter plaatse opgehangen wildcamera's marcheert, waaronder reeën en dassen. Naast de meer gangbare ook heel bijzondere soorten vogels, die er rustig kunnen broeden en foerageren zoals de gekraagde roodstaart, alle soorten spechten, goudvink, appelvink, diverse soorten mezen, noem maar op. Daar worden we natuurlijk heel blij van. Maar beheer houdt nooit op! Daar hoort ook bij, omdat de percelen in een beschermd natuurgebied (De Heldense Bossen) liggen, dat bijvoorbeeld ook rekening moet worden gehouden met het toegankelijk houden van het bos voor recreanten. Het moet daarmee voldoen aan bepaalde veiligheidseisen, waaronder brandveiligheid en regelmatige controle van de

bomen, zodat ze niet omvallen.

Helaas is het zo dat “passanten” ook veel rotzooi in het bos achter laten, zoals bijvoorbeeld drugsafval, vervuilde grond tot aan gesloopte toiletten en delen van keukens en badkamers toe, waarvoor nota bene in principe de grondeigenaar verantwoordelijk is. Af en toe wordt er zelfs 's zomers een vuurtje gestookt, behoorlijk griezelig.

Zoals gezegd: er komt heel wat bij kijken om het bos vitaal en veilig te houden. Het is bemoedigend te zien en horen hoe Reggie met zijn kompanen dit als particulier bewerkstelligd. We waren er ook getuigen van dat vrijwel alles dat is geplant, goed is aangeslagen, ondanks de twee zeer hete en langdurige zomers. Een knap staaltje van kennis en kunde, dat dan ook alle eer verdient om eens aan de leden gepresenteerd te worden. Het is veel werk dus alle handjes helpen. Daarom bij deze de oproep aan geïnteresseerde IVN-Helden-leden: wie nog wat uurtjes over heeft en in de natuur wil meewerken aan het nobele streven het Heldense bos vitaal te houden, kan zich per e-mail aanmelden bij de secretaris@ivnhelden.nl

FLORA DAG

DAGWANDELING IN DE VALLEI VAN DE ABEEK

Op zaterdag 1 juni, het begin van de meteorologische zomer, reden we met 19 personen, al carpoolend, naar Reppel gemeente Bocholt in België. Deze gemeente ligt in het uiterste noorden van de Belgische provincie Limburg en grenst aan Nederland. Het is een ideale plaats om je te onthaasten en manifesteert zich als een buitengewone wandel- en fietsgemeente. Al doende kan men dan kennismaken met een boeiend stukje Limburgs landschap in België. Een ongerept stukje natuurschoon.

De Abeek is één van de mooiste beekvalleien in België. Daar geniet je van de stilte en de wildernis. Deze Abeek ontspringt op het Kempens Plateau op een hoogte van ongeveer 80 m. en wordt gevoed met regenwater. Vanaf daar stroomt ze sterk meanderend noordwaarts. Onderweg liggen er veel kwelgebieden waar het water van hoger gelegen delen aan de oppervlakte komt. Zo wordt de Abeek steeds groter en groter. Tot aan Reppel daalt de Abeek van 80 naar 45 m. waarbij ze een vrij diep dal uitsnijdt. Eenmaal op Nederlandse bodem splitst de Abeek zich bij Grathem. Een deel van het water stroomt als Panheelderbeek bij Wesseem in de Maas. De rest stroomt als Haelsebeek en Neerbeek bij Neer in de Maas.

Na aankomst bij het sporthotel “De Watermolen” genoten we van een kop koffie/thee en een stuk lekkere vlaai. Ondertussen regende het buiten pijpenstelen. Gelukkig van korte duur. De spreuk van de dag “Wacht niet op een mooie dag, maar maak er zelf een” werd volledig waargemaakt. Ondanks de enkele regenbuitjes. Onze wandeling

had een lengte van ongeveer 12 km. en voerde ons door het platte land op de rand van de Abeek. Door bos, akkers, weilanden, hooilanden en moerasgebiedjes. Meteen aan het begin van deze dagwandeling maakten we kennis met de beeldenrij van een amateurkunstenaar houtbewerken en enkele van zijn leerlingen. De enkele houten knuppelbruggen vergemakkelijken normaal gesproken het wandelen in een nat broekbosgebied. Echter vanwege de flinke regenval van voorgaande dagen waren deze knuppelbruggen spekk en spekkglad. Voetje voor voetje schuifelen (slidderen) was het devies.

Sinds 2016 is het wandelgebied rond de Abeekvallei volledig ontsloten en werden hier verschillende mooie routes aangelegd. Van één daarvan hebben wij mogen genieten. Een hele mooie en afwisselende wandeling met diverse onaangeroerde natuurgebiedjes. Af en toe licht heuvelachtig. Ook in België houdt men rekening met het broedseizoen. "Laat de natuur met rust en geniet hiervan vanaf het wandelpad" stond er ergens geschreven.

Bij de restanten van de Oude Slagmolen werd er een korte drinkpauze ingelast. De Slagmolen is een watermolen die gelegen was op de Abeek aan de Reppelerweg. Deze molen bevindt zich sinds 1963 in het Openluchtmuseum Bokrijk. De molen fungeerde als oliemolen. De molen moet in 1702 al hebben bestaan.

Langs onze wandelroute stond, verscholen achter struiken, het zo genaamde “Ooievaarsnest”, het oude geboortehuis van Pieter Breugel. Om 13.45 uur was het tijd om onze zelf meegebrachte lunch te verorberen. Bijna iedereen kon zitten aan de 2 picknicktafels. Een gezellig onderonsje. De tocht voerde ons verder langs een vogelkijkhut. Jammer genoeg was er geen vogel te bespeuren. Even verder op de route werden we verrast door een uit de kluiten gewassen ijsvogel.

Kort bezichtigden we de Pastorij van Reppel, die dringend toe aan is aan restauratie. Aangezien ze in een natuurgebied ligt, is het niet eenvoudig om een nabestemming te vinden. Van belang is dat de Reppelenaren toekomstgericht nog van deze mooie locatie kunnen genieten. Bijna op het einde van deze wandeling stonden we nog even stil bij de kapel der “Drie gezusters”. Vlak hierbij lag “de Troostplek”. Een bank in het groen, gemaakt in de coronatijd voor mensen om hier in de buitenlucht tot rust te komen en troost te vinden.

Na aankomst bij de auto's was het devies “schoenen wisselen”. Op het terras hebben we met een drankje nog nagenoten van deze “schone wandeling”. De organisatoren werden met een applaus hartelijk bedankt!!!

FIETSTOCHT EN BBQ

VLEERMUIZEN LEZING EN WANDELING

DUURZAAMHEID DAG IN DE WEIKE'S

JEUGDSPEELDAG, MODDERDAG EN SLOOTJESDAG

NACHT VAN DE NACHT

NAJAARS WANDELING IN DE GREUN LONG

De zomer is ten einde. De dagen worden korter. De temperaturen dalen. De bladeren beginnen te verkleuren in alle schakeringen. Van fris groen naar gloeiend geel, oranje en diep rood. Tevens steken de diverse paddenstoelen hun hoedje en steel naar boven. Het is tijd om te genieten van alles wat de herfst ons te bieden heeft in dit divers landschap. Vooropgesteld: We boften met het weer. Lekker een frisse neus halen in de natuur. Wat wil een mens nog meer? Een 12-tal personen en een aangelijnd hondje vertrokken op zondagmorgen 13 oktober om 9:30 uur bij “de Bekkerie” in de Bookend voor een wandeling van ongeveer 7 km.

Gebiedsinfo: De Greun Long is een verzamelnaam van een aantal kleine natuurgebieden in de omgeving van Venlo-Blerick. Het bestaat uit de gebieden: Dubbroek, Koelbroek, Kraijelheide en de Bookend. Dit ongerepte natuurgebied biedt volop groen, beekjes, restanten van stuifduinen en diverse prachtige wandelroutes. Ook bossen, houtwallen en open landschap komen in dit natuurgebied voor. Dit gebied is te ontdekken via de vele wandelpaden die vrij toegankelijk zijn. Het

Koelbroek is ontstaan uit een oude Maasmeander. De Kraijelheide bestaat uit een mozaïek van graslanden, houtwallen, bos en beekdal. De Blerickse Bergen bestaan uit een licht glooiend gebied van voormalige stuifduinen.

Bamboeplantage: Al vrij snel passeerden we een bamboeplantage. Bamboe is de benaming voor een aantal plantensoorten die vallen onder de geslachtsgroep van de grassenfamilie. Zoals bij de meeste grassen zijn de stengels hol en worden op regelmatige afstanden onderbroken door knopen waaraan de bladeren zijn gehecht. Hij verspreidt zich met wortels die ondergronds ver kunnen uitgroeien. Bamboesoorten groeien vaak heel snel. Het bladerdak van de bamboe helpt om de lucht schoon te houden doordat het koolstofdioxide uit de atmosfeer haalt en zelf zuurstof produceert. In China wordt bamboe al meer dan 7000 jaar gebruikt voor allerlei doeleinden. Even verderop kwamen we uit bij de Everlose Beek. Deze is in de twintiger jaren van de vorige eeuw gegraven ten behoeve van de landbouw. In 2016 is de Beverlose Beek gedeeltelijk verlegd. Sindsdien loopt dit gedeelte van de beek in het gebied dat bedoeld was voor het “Canal du Nord” van Napoleon. Voor de meeste deelnemers was dit gebied onbekend. Even voor 12 uur kwam de wandeling ten einde. “Dat was een sjone wandeling”. En na een kop koffie met er nog wat bij reed iedereen rustig en voldaan huiswaarts. Nog nagenietend van de fraaie wandeling. Met dank aan de personen die met dit idee kwamen.

NATUURWERKDAG

FILM- EN DOCU-AVOND

De actuele documentaire uit 2024 **“Het vergeten leven van Nederland”** over landschappen in Rotterdam en onder de rook van Rotterdam, met onder andere de Rhoonse Grienden, de Maasvlakten en de Oude Maas. Omgeven door op een steenworp afstand gelegen zware (petrochemie-)industrie en containerbedrijven, met al zijn havenbedrijvigheid in volle omvang, zijn toch prachtige lichtpuntjes van natuur te vinden. Ook de jeugd, onder andere studenten van de Universiteit van Wageningen, die allerlei onderzoeken doet naar de wijzigingen in de natuur in de loop van de laatste generaties, geeft hoop dat er toch steeds weer mensen opstaan om onderzoek te doen naar het behoud van de flora en fauna ter plaatse. Daar waar vogelaars van 70 + met enige melancholie vertellen over de vele soorten vogels en planten, die in de loop der tijd zijn afgenomen, neemt de jeugd weer nieuwe soorten waar als gevolg van klimaatverandering.

De tegenstelling tussen vroegere waarnemingen en die van nu geven duidelijk aan dat de landschappen die we als kind ervaren referentiepunten zijn die op latere leeftijd je

beeld van de natuur blijven bepalen. Zo krijgt elke generatie weer een andere kijk op de natuur.

In deze documentaire gaat de Rotterdamse filmmaker Rik van der Linden terug naar de natuurlandschappen uit zijn jeugd om het verloren leven van de Delta te ontdekken en om de natuur weer zo veel mogelijk te herstellen en te optimaliseren. De jeugd in de speelfilm laat zien dat er mogelijkheden zijn, ondanks de nabij gelegen bedrijvigheid. En vooral ook dat de natuur, mits je haar de kans geeft, in principe voldoende flexibiliteit in zich heeft om letterlijk en figuurlijk te groeien.

Een prachtige film **“De Strabrechtse Heide”** van een zeer gedreven natuurfotograaf en filmer Han Meeuwsen, die op 2 november 2016 in première is gegaan. Het gebied ligt binnen de gemeente Heeze-Leende en is met een oppervlakte van ruim 1.859 hectare het grootst aaneengesloten heidegebied van Noord-Brabant, gelegen op een hoge dekzandrug, met diverse vennen. We zien onder andere de Bijenwolf, een solitaire wesp, aan het werk, alsook het Gentiaanblauwtje, dat haar eitjes afzet op de klokjesgentiaan, een markante en zeldzame plant van de vochtige heide. De tijdens de paringstijd (koortijd) diep blauw kleurende mannetjes van de Heikikker, die dan hun kenmerkende blubberende geluid laten horen, zijn ook bijzonder. De vrouwtjes vallen als een blok voor hun gezang, hoe blubberiger hoe beter. Na de paartijd verschieten de mannetjes weer in hun normale outfit: bruin, maar wél met een rugstreep, waarmee ze zich onderscheiden van de “gewone” bruine kikker. De kleinste futensoort, de Dodaars, komt ook, met jongen op z’n rug, voorbij dobberen. Onvergetelijk zijn de close-up-opnames van de Nachtzwaluw met jongen, die doodleuk op de grond in oude heide nestelen. Het specifieke geluid van deze vogel, een soort aaneengesloten steeds harder wordende ratel, wordt tijdens de stilte van de schemering en nacht opvallend. De jonkies van de Nachtzwaluw zijn bovendien erg keurig opgevoed. Zo jong als ze zijn, verlaten ze even het nest, om iets verderop, onder het wakend oog van vader en moeder, een grote boodschap te doen. Om daarna weer vliegensvlug terug te tippelen onder Moeders’ of Vaders’ vleugels. Daar kunnen de jonge homo sapiens onder ons een voorbeeld aan nemen 😊.

Dankzij filmer Han Meeuwsen, die onze nabije omgeving met veel liefde en geduld voor de natuur heeft vereeuwigd, hoeven we ons nauwelijks meer te verplaatsen. Zo zitten we voor een dubbeltje op de eerste rij en verstoren we de natuur ook niet. Tel uit je winst !

JEUGDWERK GROEP ACTIVITEITEN MET IVN JEUGDLEDEN

Een aantal foto's van de activiteiten van onze jeugdwerggroep, zij waren in het voorjaar met 22 leden actief, dit najaar hebben we 29 jeugdleden.

NATUUR EDUCATIE (LEZINGEN EN FILMS)

INSECTENCURSUS

Wilma Timmermans is 46 lid van IVN Helden, ze is erbij vanaf de oprichting. Haar dochter Pim Timmermans nam deel aan de insectencursus en ze vroeg haar moeder, daar ook aan mee te doen. Na eerst wat aarzelen, ze was immers van de planten, kwam ze toch op de lezingen van Jan Slaats. De redactie heeft Wilma gevraagd haar ervaringen op papier te zetten. Hier haar weergave.

1 WILMA TIMMERMANS MET KLEINE POPPENROVER

IVN vrienden

Een paar avonden ben ik met mijn dochter meegegaan naar de door het IVN verzorgde avonden over insecten, vlinders en andere kleine, nuttige beestjes die ons allemaal omringen, maar waarvan de meeste van ons mensen geen weet heeft.

In een woord: **Geweldig!**

Nooit heb ik geweten dat er zoveel is waar ik nog nooit van gehoord heb, laat staan gezien heb. De enthousiaste docent (Jan Slaats) liet de aandachtige deelnemers de mooiste foto's zien, met interessante uitleg erbij. Ik heb me verwonderd dat er bijvoorbeeld zo veel wespen zijn; van zo groot als een hoornaar, tot zo klein als een mier en nòg kleiner. En daar zijn allemaal foto's van, dus... ze bestaan echt! Wat ik ook zo geweldig vond was: dat de docent geregeld geen antwoord had op vragen van de deelnemers. Inderdaad, als je heel veel van de natuur denkt te weten... weet je eigenlijk nog niets! Bedankt dat ik dit mocht meemaken. Ik hoop dat er in de toekomst nog veel van deze avonden gegeven worden. De 'natuur' en wij hebben dit hard nodig!

Ze voegt op de achterzijde van het blad daar dit nog aan toe:

Zelf heb ik de IVN gidsencursus gevolgd in 1967 vanuit Sittard (waar ik toen werkte) in Heerlen. Ons onderzoeks- en excursiegebied was het Savelsbos. Persoonlijk ben ik meer op planten gericht en na de opleiding N XXXI (Nijverheidsakte - Tuinbouw, biologie, schei- en natuurkunde) heb ik de bloemistenopleiding in Vught gedaan, waardoor ik naast lesgeven op het LHNO altijd bloemschikcursussen heb gegeven voor vrouwengroepen en ook via Groei&Bloei avondcursussen verzorgd heb in Roermond en Venlo. In 1978 is het IVN afdeling Helden opgericht en heb ik me daarbij aangesloten. Het doet me deugd dat deze IVN afdeling na al die jaren nog steeds mensen weet te enthousiasmeren voor de natuur door het verzorgen van leuke, en interessante activiteiten en lezingen.

Nogmaals dank!

Wilma Timmermans.

FIGUUR 2: JAN SLAATS HEEFT WEER EEN ONTDEKING GEDAAN, RECHTS DOCHTER PIM VAN WILMA TIMMERMANS

IVN HELDEN E.O. IS IN 2024 GESTART MET EEN CURSUS NATUUR FOTOGRAFIE.

Er hebben zich 11 cursisten opgegeven waarvan er twee alleen de laatste 2 modules willen meedoen. De cursus wordt gegeven door Jos Joosten onze voorzitter die vier modules heeft opgezet over 2024. Het gaat over vogelfotografie, macrofotografie, landschapsfotografie en als laats zijn de paddenstoelen aan de beurt.

In april gingen we in twee zaterdagen (kleine groepjes) in de Mariapeel de blauwborst fotograferen En dat is zeker gelukt. De cursisten waren enthousiast. Ze hadden vooraf een PDF en theorie les gekregen.

En na weer een PDF macro, gingen we in Mei naar Kessel om in de bloementuin de vlinders bloemen en alle kleine beestje te fotograferen en al weer was dat een geslaagde les.

En weer na een PDF met theorie gingen we in augustus naar de Grote Peel voor de landschapsfotografie. Ook dit deden we in twee zaterdagen in kleine

groepjes, het eerste groepje had geluk dat de heide nog bloeide en we daar gebruik van konden maken. Bij de tweede groep was de heide jammer genoeg niet meer in kleur, maar daarvoor hadden we een herder met schapjes wat ook prachtige foto's opleverden.

En aan alles komt een einde. In dit geval weer na een PDF met theorie over paddenstoel. Om foto's te maken gingen we naar het Munichsbos om paddenstoelen te fotograferen. En jawel ik kreeg ze op de knieën. Het was een geslaagde cursus. De cursisten hadden van alles geleerd en dat was ook de bedoeling van deze fotografie cursus over de natuur.

ZELDZAME BRUINE EIKENPAGE GESPOT IN DE HELDENSE BOSSEN!

De bruine eikenpage (*Satyrus ilicis*) is een [vlinder](#) uit de familie [Lycaenidae](#), de kleine pages, vuurvinders en blauwtjes.

De voorvleugellengte is ongeveer 16 millimeter. De kleur van de vleugels is bruin aan de

bovenzijde. Het vrouwtje heeft op de voorvleugel een oranje vlek. Aan de onderzijde van de achtervleugel is een rij kleine witte vlekjes te zien die tezamen een dun lijntje

pag. 36

vormen. Op de voorvleugel loopt dit lijntje nog vager door. Aan de buitenkant van het lijntje op de achtervleugel bevinden zich enkele oranje zwart omrande maanvormige vlekjes. Daarbuiten loopt nogmaals een wit lijntje. De achtervleugel heeft voorts een klein staartje, bij de basis waarvan soms een blauwe vlek zichtbaar is.

De bruine eikenpage legt in totaal naar schatting 50-75 eieren op twijgen van de waardplant. De eitjes worden een voor een afgezet op 1 tot 1,5 meter hoogte, veelal op de zuidoostkant op een gladde tak of stam. De [waardplant](#) van de vlinder is de [eik](#). Het vrouwtje heeft een voorkeur voor kleine exemplaren. Het ei overwintert. In april sluipen de rupsjes uit. Deze eten aanvankelijk van de uitlopende twijgjes, later eten ze van het blad, waarvan eerst de hoofdnerv doorgebeten wordt. Het rupsstadium duurt 28 tot 34 dagen. De soort verpopt tussen het dorre blad vlak bij de waardplant en maakt zich daar vast aan gras of een andere stengel. Het popstadium duurt 14 tot 23 dagen. De vliegtijd is van begin juni tot midden augustus in een jaarlijkse generatie. De [imago](#) leeft 12 tot 24 dagen. Ze hebben een behoorlijke nectarbehoefte en gebruiken daarvoor met name [braam](#).

In Nederland komt de bruine eikenpage vrij plaatselijk en schaars voor. Het is een vlindersoort die door de verborgen levenswijze zeer gemakkelijk over het hoofd kan worden gezien. Alleen mannetjes die zich op bloeiende braamstruwelen ophouden, kunnen makkelijk ontdekt worden. Wellicht is de bruine eikenpage dus algemener dan tot nu toe wordt aangenomen. De bruine eikenpage staat op de [Nederlandse Rode lijst dagvlinders](#) en is in Nederland kwetsbaar. De vlinder leeft vooral op de hogere zandgronden en de kustduinen. De soort is afhankelijk van aanwezigheid van de waardplant (kwarrige, niet zo heel vitale kleine eikjes; hogere eiken als balts- en patrouillebomen, nectarbronnen zoals de vuilboom, braam en andere bloemen en een beschut microklimaat (variatie in openheid, luwte en met de zon beschenen). De soort vliegt vooral in de overgangen van open landschap naar bos. Ook open plekken in bossen, kapvlakten en open bosranden worden door de Eikenpage gebruikt. Vooral in een windluwe zonnige overgang van bos naar open terrein waar kleine eikjes aanwezig zijn kun je dan ook de bruine eikenpage tegenkomen. Vaak ook rustend in de kruin van een vuilboom en braam. Een methode is het schudden van de vuilboom, zodat de vlinders uit de kruin opvliegen, of het afzoeken van bloeiend braamstruweel. Foeragerend zijn de vlinders op bloeiend braamstruweel wel goed te vinden, maar kijk ook op gele composieten en andere nectarplanten!

VOGELWAARNEMINGEN IN 1912 EN IN 2024.

In het 1912 jaarboek van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg staat een mooie beschrijving over het landschap van Peel en Maas en een opsomming van vogelwaarnemingen tijdens de wandelingen, die Duitse paters of broeders van het klooster in Steyl aan weerszijden van de Maas regelmatig maakten.

Of zoals ze zelf beschrijven (vertaald uit het Duits):

De huidige ornithologische waarnemingen zijn bedoeld om een kleine bijdrage te leveren aan de verdere kennis van de rijke vogelfauna van onze provincie Limburg. Ze zijn het resultaat van 4 jaar volgehouden en zorgvuldig observatiewerk, gebaseerd op wekelijkse grotere en kleinere excursies, en strekken zich uit over het hele gebied van Steyl en omgeving aan weerszijden van de Maas.

Deze paters troffen zo'n 100 jaar geleden een natuur idyllisch landschap aan. In elk geval totaal anders als nu, of in hun woorden:

Het observatiegebied omvat Steyl, Tegelen, het gehele landelijke bos- en bosgebied van Holtmühle tot Geloo en Belfeld tot aan Reuver en van Kessel langs de Maas tot aan de zogenaamde Boschakker, vervolgens landinwaarts tot Kasteel de Raay, Baarlo, Duivenhof, Koesdonk, Berckt tot Holtblierick en biedt een grote variëteit, zowel door het terrein als door de bodemgroei. Bovenal de Maas met zijn rijk begroeide oevers en hellingen, de weidse, prachtige weilanden en de aangrenzende akkers, die vaak worden onderbroken door individuele struiken, hagen en boomgroepen en worden doorkruist door verschillende waterlopen, die allemaal via de dichtbegroeide geulen in de Maas uitmonden. Dan de uitgestrekte heidegebieden achter Holtmühle en Geloo en achter de Berckt. Verder de unieke inrichting van het moeras dat zich uitstrekt tussen Baarlo en Duivenhof, en tot slot de grote tuinen en parken in Steyl, Baarlo en aan de Berckt. Zowel in het oosten als in het westen is het gebied omgeven door een breed, dicht

dennenbos, dat wordt afgewisseld met grote en kleine stukken heide in rijke variatie (zie kaartje)

De paters namen zo'n 130 verschillende vogels waar. Van deze waarnemingen zijn er zo'n 70 beschreven volgens de volgende methodiek (voorbeeld kneu):

Acanthis cannabina, (L.) Kneu. Broedvogel. Lente-herfst. Zelfs in de winter.

Mijn aanvankelijke veronderstelling dat cannabina slechts zeer zeldzaam was in het lokale observatiegebied bleek zeer onjuist te zijn vanwege de waarnemingen van de afgelopen 3 jaar. De vogel komt hier veel voor. Het is het hele jaar door te zien, en eigenlijk in het hele gebied. Het gehele gebied achter Koesdonk bij Baarlo en het hele gebied tussen Holtmühle-Geloo-Belfeld-Reuver-Boschakker tussen Kessel en Baarlo zijn zeker als bijzondere broedplaatsen te beschouwen. Hij fokt niet in Steyl zelf. Op bijna elke langere wandeling door het gebied kom je wel wat tegen. Na het eerste broedsel zie je veel jonge vogels rondzwerven in het gebied met andere vinken, vooral veel op het hooi in de weilanden. Eind juni en begin juli zag ik herhaaldelijk de dieren in de hevigste vete met elkaar, waarbij het hele lied luid en hartstochtelijk werd

gezongen. In de late herfst van 1911 hoorde ik haar herhaaldelijk zingen, bijvoorbeeld op 1 oktober 1911.

Uit de oude waarnemingen krijgen we een beeld van hoe algemeen of zeldzaam deze vogelsoorten in deze tijd waren (figuur 1). Bijvoorbeeld is de vink veel voorkomend (blauw), de graspieper algemeen (groen) en de

Kraai	goudvink	Boomleeuwerik	zwartmees	fitis	Bosrietzanger	Roodborsttapuit
ekster	kruisbek	Veldleeuwerik	kuifmees	fluitier	Sprinkhaanrietzanger	Bastaardnachtegaal
gaai	vink	Boompieper	Zwartkopmees	spotvogel	merel	winterkonink
spreeuw	Huismus	graspieper	staartmees	grasmus	zanglijster	Boerenzwaluw
wielemaal	ringmus	wittekwikstaart	goudhaantje	Braamsluiper	nachtegaal	huiszwaluw
appelvink	grauwe gors	gelekwikstaart	Roodkopklauwier	zwartkop	roodborst	oeverzwaluw
Groenling	geelgors	Boomkruiper	grauweklauwier	tuinfluiter	Gekraagde Roodstaart	gierzwaluw

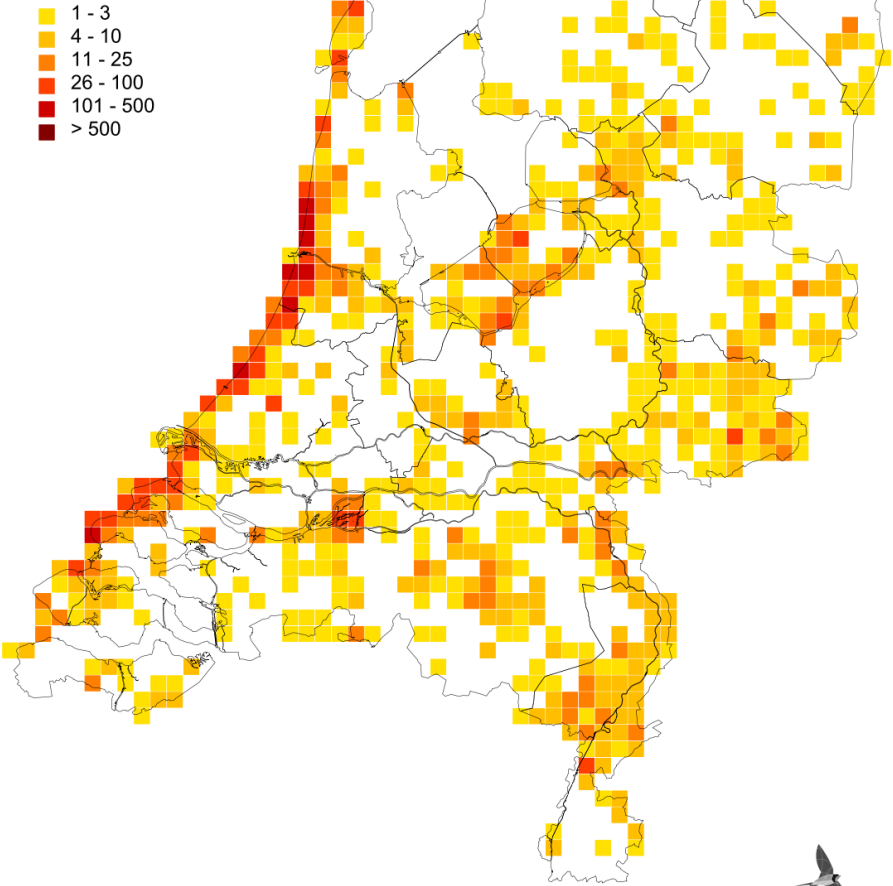
wielewaal zeldzaam (geel) en de kuifmees zeer zeldzaam (oranje).

Natuurlijk ga je dan vergelijken met de huidige tijd. Welke soorten vogels hebben het nu moeilijk en was dat ruim honderd jaar geleden ook zo? Om dat te kunnen vaststellen is Sovon (Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland), de enige betrouwbare referentie.

Als voorbeeld nemen we de nachtegaal. Volgens Sovon (<https://stats.sovon.nl/stats/soort/11040>) staat de nachtegaal op de rode lijst en wordt zijn voorkomen als kwetsbaar benoemd. Het aantal broedparen in de onze regio wordt in de volgende figuur weergegeven. Uit deze figuur kun je afleiden dat er momenteel in deze regio zo'n 28 (=4 * (4+10)/2) broedparen zouden kunnen zitten.

Nachtegaal - *Luscinia megarhynchos*

Broedvogels
verspreiding
1998-2000

FIGUUR 3: AANTAL NACHTEGAAL BROEDPAREN PER 5 KM HOK

Hieronder staat het verslag van de waarnemingen van deze vogel in 1912.

Lente-herfst. *Aëdon luscinia*. (L.) Nachtegaal. Broedvogel.

De prins van de zangers is ook vrij talrijk in het hele observatiegebied. Ondanks dat bijvoorbeeld achter Holtmühle nogal wat struikgewas is verdwenen, is het aantal nachtegalen er niet veel afgenomen. De hele observatiezone is ideaal voor nachtegalen: veel lage, dichte struiken met overvloedig, gemakkelijk toegankelijk water. De nachtegaal komt hier met grote regelmaat aan. Voor zover andere betrouwbare waarnemingen van 20 jaar en zelfs meer hebben aangetoond, arriveert de nachtegaal niet voor 13 april, maar ook niet na 23 april. De laatste 5 jaar heb ik de volgende data vastgesteld: 1908 op 23 april, 1909 op 18 april, 1910 op 16 april, 1911 op 18 april, 1912 op 19 april. Deze data moeten zo worden opgevat dat de nachtegaal in de vroege ochtend van de betrokkene zou zijn aangekomen en de avond ervoor nog niet was gezien. Verder geldt de datum alleen voor de eerste nachtegaal die in de parken van het Missiehuis arriveerde. Het is ook interessant dat deze eerste nachtegaal al meer dan 12 jaar altijd dezelfde hoek, bijna hetzelfde struikcomplex, heeft bezet. Het is pas bij deze eerste nachtegaal sinds vele jaren dat hij al op de eerste dag het eten uit zijn hand neemt, en wordt daarom in Steyl de tamme nachtegaal bij uitstek genoemd. Hoewel andere nachtegalen in 1912 waren er 3 behoorlijk tam geworden, is deze niet alleen vertrouwelijk, maar ronduit onstuimig en bedelend en vliegt van veraf naar je toe, op je schouder, boek, hand, enz. Sinds 4 jaar hebben verschillende nachtegalen in het park van het missiehuis ook een tweede broedsel grootgebracht. Met kleine onderbrekingen duurt het zingen tot half augustus. In 1912 vond ik alleen al voor Steyl meer dan 20 paren nachtegalen.

Kortom voor onze vogelexperts een leuke bron om er mooie boom over op te zetten!

MUESKESVEN, HOE VERDER?

In de jaarvergadering van 2024 is besloten Mueskesven aan te kopen. Niet om te hebben maar om saamhorigheid tussen de werkgroepen en leden te stimuleren door ter plaatse activiteiten en doe dagen te organiseren, ook om jeugdige leden aan te trekken en om meer zichtbaar te zijn midden in de natuur.

Door toeval is er een stagiaire (Meike Peute) nu werkzaam in Mueskesven, om er een beheersplan te ontwikkelen, wat tevens als basis kan worden gebruikt voor de verschillende werkgroepen, om er activiteiten uit te voeren. Meike wordt inhoudelijk door Wim Maassen begeleid.

FIGUUR 4: MAIKE EN WIM VASTGELEGD DOOR DE WILDCAMERA

Ongeveer een maand geleden is Meike Peute enthousiast gestart met een 3 maanden durende stage bij de IVN Helden e.o., om meer precies te zijn met een veldwerkonderzoek op Mueskesven. De bedoeling is om in kaart te krijgen wat er ter plekke groeit en bloeit, wat er door het struikgewas ruist en natuurlijk om te bezien welk gebruik van het perceel door de werkgroepen mogelijk is. Wie kan haar daar beter in

begeleiden, met zijn jarenlange ervaring, zorg voor het perceel en deskundigheid van de natuur, dan Wim Maassen. Daarnaast is het ook fantastisch te zien hoe jong en oud samen plezier beleven aan het onlangs aan ons in de schoot geworpen perceel.

Onlangs heeft de Onderhoudswerkgroep ter plaatse nog flink huisgehouden door te snoeien, is het hoog staande gras e.d. vakkundig met de zeis gemaaid, zo goed en zo kwaad als het ging te drogen gelegd en tot hooibergen gestapeld. Ook de hooibergen kunnen allerlei soorten gedierten lokken.

We zijn natuurlijk ontzettend benieuwd naar de resultaten van Meike's onderzoek. Hieronder al een voorproefje middels een eerste verslag van Meike:

Als stagiair heb ik de geweldige en uitdagende taak gekregen om een beheersplan op te stellen voor het uitbreiden van de biodiversiteit in het Mueskesven gebied. Dit gebied behoort tot het eigendom van Wim Maassen, die met trots jarenlang een bijgedragen heeft gebracht aan het tot leven brengen van dit gebied. Het is een bijzondere ervaring om zijn werk voort te zetten en samen te werken aan het versterken van de biodiversiteit.

In het Mueskesven gebied zelf is de biodiversiteit al veel groter dan in een gemiddeld bos dit hebben we te danken aan de eigenaar Wim Maassen en IVN Helden die beiden hun steentje bijgedragen hebben. Op mijn eerste dag in het gebied ben ik begonnen met het determineren van de planten. Toen ik gebukt stond om een plant goed te bekijken, liepen er plotseling twee reeën voorbij op nog geen tien meter afstand! Dit was een bijzondere observatie die ik zeker niet snel zal vergeten.

Wat ik het mooiste vind, is de diversiteit aan natuur in dit gebied. Zo heb je een grasveld met een bosrand voor de reeën, hooibalen en takkenhopen voor knaagdieren en reptielen, een bloemenveld voor insecten, en een begroeid stuk met bessen en zaadjes voor vogels en andere fauna. Ik heb al vele prachtige waarnemingen gedaan en hoop een bijdrage te kunnen leveren aan het verder uitbreiden van de biodiversiteit in Mueskesven..

Meike Peute stagiair IVN Helden

WERKGROEP ACTIVITEITEN

Werkgroepen heeft IVN op verschillende gebieden. Werkgroepen zijn de basis van de vereniging. Vanuit de werkgroepen worden activiteiten (wandelingen natuuronderhoud) georganiseerd, werkgroepen zorgen voor educatieve lezingen en wandelingen, de flora en fauna werkgroepen voeren natuur tellingen en monitor activiteiten uit en weer andere werkgroepen ondersteunen het IVN.

QUICKSCAN WERKGROEP

Ook dit jaar waren Harrie Wilms en Math Ghielen liefs 19 maal actief in de regio Peel en Maas. Het spreekt vanzelf dat dankzij deze inzet de kas van IVN behoorlijk wordt gespekt, wat uiteindelijk ten goede komt aan de leden en hopelijk de nieuwe huisvesting. Al met al een topprestatie van deze jonge knarren!

ZOOGDIEREN WERKGROEP

De zoogdieren werkgroep (10 personen) inventariseert de zoogdieren. Tevens organiseert de groep activiteiten voor de jeugdwerkgroep, bever lezingen en excursies, vleermuizen wandelingen en de Nacht van de Nacht.

Dassenburchten Inventarisatie

In het late najaar of in de winter worden de dassenburchten in de gemeente Peel en Maas bezocht. Bekeken worden ingangen (pijpen) en deze worden tevens geteld. Rond om een burcht, wordt gekeken of de ingangen belopen zijn en of er nestmateriaal (droog gras, bladeren) voor de ingang ligt. Dit wordt al zo'n 20 jaar gedaan. Het aantal dassenburchten in de Gemeente Peel en Maas is stabiel.

Exoten monitoring

Jaarlijks doet de zoogdierenwerkgroep ook een inventarisatie of monitoring van exoten met name de wasbeer en de wasbeerhond worden door middel van cameravallen geregistreerd. Tot op heden zijn er in deze cameravallen geen wasbeer of wasbeerhonden gezien.

Vleermuizen monitoring

De zoogdieren werkgroep monitort ook de vleermuiskelders 't Holtje en in de Schans. In de zomer wordt door een batcounter de bewegingen van de overnachtende

vleermuizen geteld. Vleermuizen overwinteren ook in de kelders en met name in de vleermuizen kelder van der Schans zijn een aantal vleermuizen gevonden. Ook organiseert de groep een vleermuizenwandeling en lezing in samenwerking met de camping. Deze activiteit wordt erg goed bezocht en met name veel kinderen op de camping hebben een grote belangstelling voor de mysterieuze vleermuizen.

WANDELWERKGROEP

IVN Helden heeft een wandelwerkgroep. Deze coördineert de diverse wandelingen die in het jaarprogramma genoemd staan, bereidt deze wandelingen voor en loopt deze wandelingen mee op de dagen zoals die in het jaarprogramma vermeld staan. Het betreft o.a. de dagwandeling, de winterwandeling en de 2 seizoenenwandelingen. Het spreekt vanzelf dat alle leden van het IVN Helden, maar ook niet leden, wandelingen kunnen laten opnemen in het jaarprogramma. Tevens coördineert deze wandelwerkgroep wandelingen welke door instanties buiten het IVN worden aangevraagd. Dan worden er gidsen binnen onze IVN-vereniging gezocht die dan kunnen gidsen in het voor hen bekende gebied. Enkele personen binnen onze vereniging zijn bezig om wandeltochten via de IVN-app te ontwikkelen. Een mooie en nuttige uitdaging.

JEUGD WERKGROEP

De JWG is in 2024 weer zeer actief geweest. DE ACTIVITEITEN DIE DE JWG ORGANISEERT activiteiten zijn:

- Maandelijks activiteit met vaste jeugdeden die lid zijn van IVN Helden

Voor de vaste jeugdeden ligt het accent meer op lekker ontspannen bezig zijn in de natuur, omdat deze kinderen al een lange schooldag achter de rug hebben. Zo hebben we dit jaar weer veel activiteiten buiten gehad, zoals vloten bouwen voor eenden, speurtocht in het donker, kriebelbeestjes zoeken, enz. Ook hebben we hulp gehad van de Faunawerkgroep. Zij hebben een speurtocht uitgezet waarbij de kinderen diersporen moesten zoeken.

- Lessen en Basisscholen en BSO

Bij de scholen ligt het accent meer op educatie. Dit jaar hebben we veel lessen gegeven over biodiversiteit en hebben we geholpen met de bloemenweide in Kessel. Op andere scholen hebben we les gegeven over de egel, (dieren die de winterslaap houden) en waterdiertjes. Verder nog over de kringloop van bomen. Opvallend is dat we dit jaar gemerkt hebben dat scholen ons meer zijn gaan inhuren voor alle klassen. Dat is dus ook een positieve ontwikkeling.

- Activiteiten voor alle kinderen van Peel en Maas

Voor alle kinderen van de gemeente hebben we 3 activiteiten die elk jaar terugkomen: slootjesdag, modderdag en de natuurspeeldag in de herfstvakantie. Voor modderdag werken we zeer prettig samen met de gemeente en met een tuinder, die ons van water voorziet op de Koeberg.

VOGEL WERKGROEP

2024 was weer een druk jaar voor de vogelwerkgroep. Het begon in januari met een eigen lezing over de nationale vogeltelling met 25 van de meest bekende tuinvogels. In februari waren de spechten aan de beurt. Een interessante lezing, die veel belangstellenden trok. De spechtenlezing werd verzorgd door Gerard Compiet, een kenner bij uitstek.

Op 24 maart trokken we met 16 enthousiaste vogelaars erop uit naar het Zwaarveld te Neer voor een vogelwandeling onder leiding van Ton Lennaerts en Ivo Meeuwissen van Limbirds. Helaas was het bar slecht weer. Dus weinig vogels gespot maar wel veel interessants gehoord van de beide gidsen. Met de blauwborstwandeling in de Mariapeel op 14 april hadden we meer succes. Diverse malen blauwborsten gezien en zelfs ook een roerdomp gehoord. Verder zijn er nog wandelingen geweest in het Vlakbroek en in Schadijkse bossen voor het spotten van de speciale nachtzwaluw.

Natuurlijk zijn er ook de jaarlijks terugkerende werkzaamheden verricht. De bosuilenkasten zijn in april gecontroleerd. Helaas met nog minder resultaat dan in 2023. Maar 3 jongen en 6 eieren. Het is gissen naar de oorzaak van dit magere resultaat. De komst van oehoes in de buurt zou wel eens een van de redenen kunnen zijn. De oehoe jaagt namelijk ook op bosuilen. De weidevogeltelling viel, evenals voorgaande jaren, ook tegen. Echte weidevogels zoals de grutto, de leeuwerik of de wulp worden zeldzaam in onze streek.

In het najaar moesten een aantal bosuilenkasten vervangen worden. En op 3 okt. vond er nog een speciale lezing plaats over de vogeltrek. Aan de hand van gegevens over de trek van de kraanvogel en de spotvogel gaf dhr. B. van Noorden uitleg over dit fenomeen. Op 5 okt. werden daarna een aantal zaken in praktijk gebracht tijdens de EuroBird Watch.

Het jaar werd afgesloten met de PTT-telling, een wintertelling van aanwezige vogels in telkens dezelfde plaats, nl. Kesseleikerbroek. Er werden 27 soorten en totaal 411 vogels geteld. Deze jaarlijkse telling is bedoeld om de vogelstand in een gebied over een langere tijd te kunnen volgen.

In 2024 hebben we ook afscheid genomen van 2 werkgroepleden. Maar gelukkig konden we ook 2 nieuwe leden verwelkomen. Nieuwe leden zijn nog altijd welkom.

Een speciale vermelding verdient de app Vogelwaarnemingen IVN Helden. Door het gebruik van de handige vogelherkenningsapp Merlin Bird ontstond er bijna een explosie van berichten van gespotte, zeldzame vogels. De pestvogel is een tijdje hot geweest, de hop werd gezien en ook ooievaars, visarenden, wespeneeuwen, boomvalken, etc. etc. Vanaf eind oktober regende het zelfs van berichten over overvliegende kraanvogels. Kortom de app is een succes. Blijft melden!

JONGERENWERKGROEP

Op dit moment bestaat de werkgroep uit 3 leden. Maar de werkgroep krijgt natuurlijk steeds hulp van alle experts binnen de IVN vereniging en de gemeenschap Peel en Maas. De werkgroep is voornamelijk bezig met de jeugd van het Bouwens College en het Buurtcollege Agora in Panningen. Jaarlijks ondersteunen wij onder andere de beroepskrachten van IVN district Limburg bij de uitvoering van de Jongeren Advies Bureau-projecten en andere projecten voor het voortgezet onderwijs. In 2024 was dat Leerlingen van Bouwens bedenken klimaat

adaptieve tuinen en plantsoentjes. Wij zoeken geschikte projecten, bereiden mee voor, leggen contacten en organiseren en begeleiden het bezoek op de locatie van de projecten. Tevens benaderen we lokale experts voor de expertmeetings en doen mee aan de beoordeling van de oplevering van de adviezen en de presentaties daarvan. De leden van de werkgroep werken nauw samen met de beroepskrachten van IVN Limburg, Het Bouwens, Agora en missiehuis St. Jozef (Lazaristen) en de gemeente. Jaarlijks bereiken we met de JAB een heel trimester tussen de 50 en 100 jongeren in de leeftijd van ongeveer 16 jaar. Dit werk wordt enorm gewaardeerd door alle betrokken partijen. Afgelopen jaren trok onze werkgroep het plastic afval project voor het Bouwens een Maas-clean-up-afvalproject. Met dit project bereikten we samen met Peel en Maas Schoon en de gemeente 170 brugklassers. Heb je interesse om mee te doen? Je bent van harte welkom. Meld je bij jongerenwerkgroep@ivnhelden.nl

FLORAWERKGROEP

De werkgroep vertegenwoordigt IVN Helden op haar vakgebied. In het groenplatform van de gemeente Peel en Maas en het bermenbeheer-overleg is de werkgroep met wisselend succes, al decennia vertegenwoordigd. De werkgroep heeft jaarlijks 5 bijeenkomsten om natuurgebiedjes te inventariseren. Eenmaal per jaar, verzorgt de werkgroep een uitstapje voor de hele vereniging. Afgelopen jaar heeft de werkgroep wederom een paddenstoelworkshop georganiseerd. Het resultaat is in te zien op de website van IVN Helden. U bent welkom om mee te doen met de werkgroep. Meldt u bij florawerkgroep@ivnhelden.nl.

KRUIDENWERKGROEP

Ook komend jaar is de kruidenwerkgroep weer actief! Ze bezoeken kruidentuinen, inventariseren wildkruiden en gaan op bezoek bij kruidenvrouwen. Hun activiteiten zijn voor iedereen welkom. Wil je meedoen, mail dan naar kruidenwerkgroep@ivnhelden.nl.

NATUURWERKGROEP

De 15 man sterke onderhoudsgroep werd dit jaar uitgebreid met 1 vrijwilliger. Jammer genoeg zijn er twee personen die zich af hebben gemeld. Enkele personen hebben de cursus bosmaaier en kettingzaag gevolgd en met goed resultaat afgerond. Daarnaast zijn er ook personen die een cursus veiligheid gevolgd hebben. Het onderhoud bij de weikes, de wilgen en aan de poelen bij de Kwistbeek werd maandelijks uitgevoerd. De

sluisjes van de slootjes zijn hersteld. Enkele leden van deze werkgroep bezochten namens IVN de avonden over de herinrichting van de Kwistbeek. Dit project is nu bijna afgerond. De poelen worden in 2023 nog uitgediept en in 2025 zal met de groep de beheer mogelijkheden bekeken worden. Het maaien en begrazen van de weikes blijft een aandachtspunt. Samen met gemeente en andere partijen wordt gezocht naar een kosten effectieve oplossing. Dit maakt in de toekomst onderdeel uit van het BOM (Beheer Onderhoud en Monitoring) van het project Kwistbeek.

In de Eikele Peel en het Kesseleiker broek wordt samen met Staatsbosbeheer de poelen onderhouden. Het natuurleerpad bij Kerkeböske is afgelopen jaar weer in orde gebracht en zal jaarlijks door de groep onderhouden worden. Ook het natuurgebiedje van Wim Maassen in het Muskesven werd het gewenst onderhoud gedaan voor een goed natuurlijk landschap. Natuurrijk Limburg bezocht de weikes en ze gaven een positief oordeel/advies over het onderhoud en het bereikte resultaat. Het jaarlijkse uitje ging naar het Leudal. Hier werd de Leumolen bezocht en een wandeling door het Leudal gemaakt. Belangrijk is dat IVN Helden goede banden onderhoud met veel organisaties zoals Natuurrijk Limburg, SBB , Waterschap en de gemeente Peel en Maas.

Voor informatie mail naar: natuurwerkgroep@ivnhelden.nl

IVN HELDEN E.O. ORGANISATIE EN INFORMATIE

BESTUUR

Het bestuur komt maandelijks bij elkaar. Hier een overzicht van de aandachtspunten, waarmee het bestuursleden van IVN Helden zich dan bezig houden.

- **Activiteiten:** Zijn alle activiteiten voor de komende maand geregeld? Dat is de vraag waarmee gestart wordt op een bestuursvergadering. Zijn er sprekers nodig, is de PR op orde, is facilitair op de hoogte en wat is er verder nodig? Ook wordt vooruit gekeken naar de volgende maand en of er zaken zijn, die nog voor de langere termijn moeten worden opgepakt?
- **Interne Organisatie** Hoe staat het met de huisvesting, zijn er ontwikkelingen, moeten we zelf initiatief nemen? Ook de financiën (grotere inkomsten en uitgaven) en ledenmutaties wordt besproken.
- **Externe organisatie** Mailings van IVN / IVN District / IVN Regio-Midden worden besproken en er wordt bekeken of we vanuit IVN actie moeten

ondernemen. Ook de binnen gekomen post vanuit het GPF / Plattelandsorganisatie/ MF-Limburg worden doorgenomen.

- **Werkgroepen** Verslagen en andere zaken van de IVN Helden werkgroepen worden benoemd en bekeken wordt of er actie van het bestuur nodig is.
- **En dan wat verder ter tafel komt** Dan blijven er voldoende open eindjes, actiepunten en mails over, die even wat aandacht verdienen.

Zo zie je, het zijn vooral lopende zaken die het bestuur bezig houden. Het gebeurt allemaal in een gezellig overleg. Misschien voel jij je óók geroepen om een steentje bij te dragen aan het bestuur? Dit werk is zeker ook heel geschikt om bijvoorbeeld tijdens je studie een paar uurtjes per maand bezig te zijn en zó al ervaring op te doen met bestuurstaken op allerlei gebied. En op alle niveaus, plaatselijk, regionaal en landelijk. Dussss....doe mee en leef je uit !!!

HUISVESTING IVN HELDEN

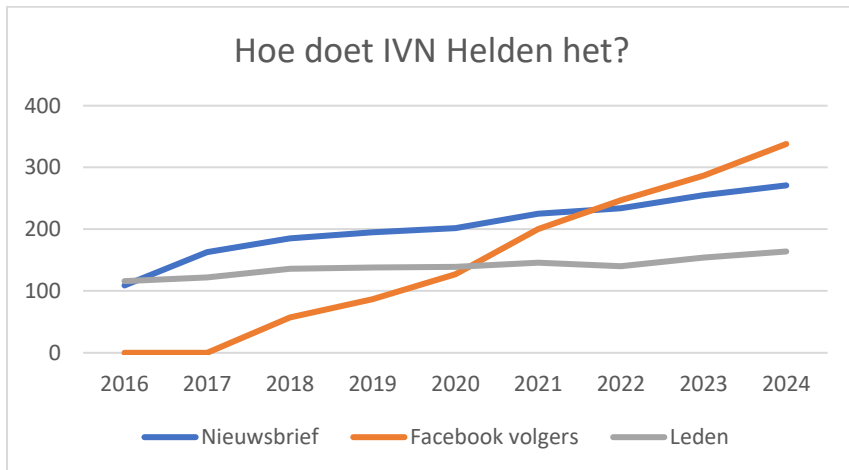
2025 wordt een spannend jaar voor IVN Helden. Gaan we samen met Prisma en Hoera definitief bouwen? Hoe houden we de bouwkosten in de hand. Wat als we eerder de huidige plek bij Agora moeten opgeven en de nieuwe huisvesting nog niet gereed is?

CONTACT ADRESSEN

Bestuur	Contact persoon	E-Mail
Dagelijks bestuur	Jos Joosten	bestuur@ivnhelden.nl
Voorzitter	Jos Joosten	voorzitter@ivnhelden.nl
Ledenadministratie	Harrie Peeters	leden@ivnhelden.nl
Penningmeester	Harrie Peeters	penningmeester@ivnhelden.nl
Secretaris	Maud Duysens	secretaris@ivnhelden.nl
Algemeen	Maud Duysens	info@ivnhelden.nl
Ondersteunend		
Gebouwbeheer	Harrie Wilms	facilitair@ivnhelden.nl
PR	Harrie Peeters	pr@ivnhelden.nl
Quickscans	Math Ghielen	quickscan@ivnhelden.nl
Werkgroepen		
Vogelwerkgroep	Peter Maessen	vogelwerkgroep@ivnhelden.nl
Florawerkgroep	Toos Wilms	florawerkgroep@ivnhelden.nl
Zoogdierenwerkgroep	Harrie Peeters	zoogdierenwerkgroep@ivnhelden.nl
Natuuronderhoud	Henk van Loon	natuuronderhoud@ivnhelden.nl
Jeugdwerkgroep	Til Janssen	jeugdwerkgroep@ivnhelden.nl
Kruidenwerkgroep	Trees Wilms	kruidenwerkgroep@ivnhelden.nl
Jongerenwerkgroep	Toos Wilms	jongerenwerkgroep@ivnhelden.nl
Wandelwerkgroep	Mart Christiaens	wandelwerkgroep@ivnhelden.nl
Educatiewerkgroep	Harrie Peeters	educatiewerkgroep@ivnhelden.nl
Overleg verbanden		
IVN District/Regio	Jos Joosten	Bestuur
GPF	Toos Wilms	Florawerkgroep
NM Limburg, Plattelandsorganisatie	Maud Duysens	Bestuur
Dassenwerkgroep P&M	Harrie Peeters	Zoogdierenwerkgroep

PR EN LEDEN

De belangstelling voor IVN Helden zien we toenemen. IVN Helden blijft het goed doen! Het ledenaantal is wederom gestegen en we hebben nu zo'n 164 (+10) leden. Dat komt tot ook uiting in het lezersbestand van de nieuwsbrief (+20) en het aantal volgers op Facebook (+40).

Helaas is IVN lid Riny Swenker overleden. Riny was al 38 jaar lid van IVN Helden. Ondanks haar hoge leeftijd en woonachtig in Venlo, bleef ze IVN Helden steunen.

GEBRUIK IVN LOKAAL

Sleutels en toegang tot het gebouw.

De volgende personen zijn in het bezit van een sleutel Jos Joosten, Harrie Wilms en Harrie Peeters. Zij geven je ook de code voor het beveiligingssysteem Wil je overdag gebruik maken van de accommodatie, stem dit dan af met de leiding van het Buurtcollege.

Opruimen en afsluiten

Natuurlijk alles opruimen en afwassen. Ook netjes verdelen in de daarvoor bestemde bakken; plastic bij plastic, papier bij papier, etc, net zoals het thuis ook gebeurt. Achterdeur sluiten en bij de voordeur het alarm er weer opzetten en voordeur sluiten.

Internet

- **Wifi: LVO Gasten**
- **Inlognaam: depas@buurtcollege.nl**
- **Wachtwoord: P33L+M@@s**

JAARPROGRAMMA 2025

Het jaarprogramma is dit jaar in overleg met de werkgroepen samengesteld en dat resulteerde in een groter aantal werkgroep gerelateerde activiteiten. Ook aan educatie wordt veel aandacht besteed. **Zet de datums vast in je agenda!**

Kijk voor actuele data op de website of de nieuwsbrief.

Datum	Activiteit	Aanvang	Locatie
do 2-jan	Nieuwjaars borrel	19:30	IVN Gebouw
vr 3-jan	Naturalis		Leiden
ma 6-jan	Start dassenmonitoring		Peel en Maas
di 7-jan	Tuinvogels	15:00	
za 11-jan	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek - Kesseleikerbroek
di 14-jan	Hoornaar	19:30	IVN Gebouw
za 25-jan	IVN Actieve Ledendag Biodiversiteit	10:00	De Locht, Melderslo
di 4-feb	Speurtocht in het donker	15:00	
za 8-feb	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek - Kesseleikerbroek
do 13-feb	Jaarvergadering	19:30	IVN Helden
vr 14-feb	Bosuilen controle		
do 20-feb	Uilen	19:30	IVN Helden
za 8-mrt	Natuuronderhoud	09:00	Muskesven
di 11-mrt	Natuurwerk middag met SBB	15:00	de Snep
za 15-mrt	Schone Maas	09:00	Weerdbeemden
za 22-mrt	Vogel excursie	09:00	

vr 4-apr	Start Kruidenwerkgroep	15:00	
zo 6-apr	Voorjaarswandeling	09:00	
di 8-apr	Bloemen en kruiden	15:00	
do 10-apr	Inventariseren	18:00	Breeërpeel
za 12-apr	Natuuronderhoud	09:00	Geen activiteit gepland
ma 14-apr	Weidevogeltelling		
do 17-apr	Weidevogels lezing	19:30	IVN Gebouw
vr 2-mei	Kruidenwerkgroep	15:00	
zo 4-mei	Inventariseren	09:00	Berckterveld
di 6-mei	Bijen	15:00	
za 10-mei	Natuuronderhoud	09:00	Evt. 10*10 maaien
za 10-mei	Dagactiviteit Maasheggen		
di 13-mei	Bevers lezing	19:30	IVN Gebouw
za 17-mei	Vogel excursie	09:00	Zwaar veld, Neer
zo 1-jun	Slootjesdag	09:00	
di 3-jun	Vissen of blatenvoetenpad	15:00	
do 5-jun	Inventariseren	19:00	Weikes Kwistbeek
vr 6-jun	Kruidenwerkgroep	15:00	
za 14-jun	Dagwandeling	09:00	
za 14-jun	Natuuronderhoud	08:30	excursie met de onderhoudsgroep
za 21-jun	Vogel excursie	09:00	natuurgebied Mariahof - De Luysen
do 26-jun	Modderdag	15:00	Koeberg
do 26-jun	Bevers observeren in boten	19:30	Kessel
za 28-jun	Fietstocht en BBQ	10:00	IVN Gebouw
do 3-jul	Inventariseren	19:00	Snep
vr 4-jul	Kruidenwerkgroep	15:00	
Juli	Onderhoud	09:00	Randen maaien weikes
vr 1-aug	Kruidenwerkgroep	15:00	
do 7-aug	Inventariseren	19:00	Scherliet en Kwakvors
augustus	Natuuronderhoud	09:00	Geen onderhoud
do 21-aug	Vleermuizen lezing en wandeling	19:00	Heldense Bossen

vr 22-aug	Nacht van de nacht vlinders	21:00	Heldense Bossen
ma 1-sep	Exoten monitoring		Peel en Maas
di 2-sep	Jeugd WG	15:00	
do 4-sep	Inventariseren	19:00	Muskesven
za 13-sep	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek
zo 14-sep	Vogel excursie	09:00	Weerdbeemden
za 27-sep	Bronstijd herten	08:00	Weert
za 4-okt	Eurobird Watch	09:00	Kwistbeek
za 4-okt	Paddenstoel wandeling.	09:00	Nog te bepalen
zo 5-okt	Najaarswandeling	09:00	
di 7-okt	Jeugd WG	15:00	
za 11-okt	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek
di 14-okt	Natuurspeeldag	10:00	Koeberg
za 25-okt	Nacht van de Nacht	19:00	Kwistbeek
za 1-nov	Natuurwerkdag	09:00	Weikes Kwistbeek
di 4-nov	Jeugd WG	15:00	
do 6-nov	Film kraanvogels	19:30	IVN Gebouw
za 8-nov	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek
do 13-nov	Docu en film natuur	19:30	IVN Gebouw
di 2-dec	Jeugd WG	15:00	
za 13-dec	Natuuronderhoud	09:00	Weikes Kwistbeek
do 18-dec	Leden voor leden	19:30	IVN Gebouw
za 20-dec	Wintervogels PTT-telling		
za 27-dec	Eindejaarswandeling	13:30	

Een vernieuwd programma voor het komend jaar.

Hopelijk komt dan het nieuwe IVN gebouw klaar.

Het sneeuwklokje staat symbool voor vernieuwing en hoop.

IVN wenst jullie een natuurlijk 2025